

SPECYFIKACJA ISTOTNYCH WARUNKÓW ZAMÓWIENIA

(SIWZ)

do przetargu nieograniczonego na wykonanie prac związanych
z konserwacją zieleni

1. ZAMAWIAJĄCY:

Opolska Spółdzielnia Mieszkaniowa „Przyszłość” w Opolu ul. Katowicka 23.

2. PRZEDMIOT ZAMÓWIENIA

Przedmiotem zamówienia jest bieżąca konserwacja zieleni w zasobach Administracji Osiedli:

ZADANIE NR1 - „Centrum” – wykaz zieleni objętej zakresem zamówienia zgodnie z załącznikiem nr 1

ZADANIE NR 2 - „Dambonia” – wykaz zieleni objętej zakresem zamówienia zgodnie z załącznikiem nr 2
polegająca na:

- 1) utrzymaniu trawników obejmującym 2, 3, 4 lub 5 krotne (w zależności od warunków atmosferycznych) koszenie trawników (w okresie od 01 maja do 31 października każdego roku) wraz z grabieniem i wywozem skoszonej trawy,
- 2) 2-krotnym przycinaniu i formowaniu żywopłotów, wraz z grabieniem i wywozem ściętych gałęzi i wszystkich innych odpadów zielonych,
- 3) 2-krotnym przycinaniu i formowaniu krzewów, wraz z grabieniem i wywozem ściętych gałęzi i wszystkich innych odpadów zielonych,
- 4) rekultywacji lub założeniu trawnika od podstaw (przygotowanie terenu, uzupełnienie terenu ziemią urodzajną, wysiew nasion, przegrabienie, przykrycie nasion warstwą torfu, podlanie razie potrzeby zlecane wg potrzeb na konkretnej powierzchni), na poszczególnych nieruchomościach Administracji Osiedli.

POZOSTAŁE WYMAGANIA DOTYCZĄCE PRZEDMIOTU ZAMÓWIENIA:

1. Odpady zielone winny być zgrabione i wywiezione najpóźniej w drugim dniu po wykonaniu robót.
2. Prace należy wykonywać z zachowaniem wymogów agrotechnicznych i przepisów BHP dla zapewnienia bezpiecznego dostępu do budynków.
3. W miejscach prowadzenia prac należy utrzymywać porządek.
4. Odbiór wykonania pracy dla poszczególnych zakresów nastąpi najpóźniej w trzecim dniu od zgłoszenia zakończenia pracy.
5. Podstawą do wystawienia faktury będzie podpisany protokół odbioru prac. Usterki wykazane w protokole należy usunąć w ustalonym terminie.
6. Prace należy fakturować po każdorazowym koszeniu lub cięciu żywopłotów, krzewów.
7. W przypadku nie przystąpienia do prac w terminie 10 dni od wyznaczonego terminu lub wykonywania prac niezgodnie z obowiązującymi przepisami, Zamawiającemu przysługuje prawo odstąpienia od Umowy.

3. TERMIN REALIZACJI ZAMÓWIENIA

Sukcesywnie w latach: 2024r., 2025r. i 2026r.

Terminy wykonywania prac, szczegółowy zakres poszczególnych zadań oraz ich częstotliwość będą każdorazowo uzgadniane z Kierownikiem właściwej Administracji Osiedla (wykonanie prac – sukcesywnie w ciągu roku, najpóźniej do dnia 31 października każdego roku).

Ponadto, prace związane z przycinaniem oraz formowaniem żywopłotów i krzewów będą realizowane:

- ⇒ I cięcie formujące po kwitnieniu - w miesiącach:
maj, czerwiec.
- ⇒ II cięcie odmładzające, formujące - w okresie pełnego spoczynku roślin w miesiącach:
październik lub styczeń, luty.

Zamawiający przewiduje wykonywanie powyższych prac sukcesywnie w ciągu roku, w zależności od swoich potrzeb i panujących warunków atmosferycznych, jednak nie później niż do dnia 31 października każdego roku.

4. WARUNKI ZAMÓWIENIA

W przetargu mogą brać udział Oferenci, którzy:

- a) złożą oświadczenia zgodnie z załącznikiem nr 6 do SIWZ,
- b) opracują ofertę zgodnie z pkt. 6 i złożą ważną ofertę wraz z oświadczeniami i dokumentami w terminie i miejscu wskazanym w pkt. 7

5. WADIUM

Zamawiający nie wymaga wpłaty wadium.

6. OPIS SPOSOBU PRZYGOTOWANIA OFERTY

Oferta powinna być napisana w języku polskim, w czytelny sposób.

Oferta musi być w całości spięta lub zszyta w sposób trwały, uniemożliwiający jej przypadkowe zdekompletowanie.

Wszystkie strony oryginału oferty powinny być ponumerowane oraz podpisane przez osobę (osoby) uprawnioną do występowania w imieniu Oferenta. Wszelkie poprawki powinny być naniesione czytelnie oraz opatrzone datą i podpisem osoby uprawnionej.

Ceny ofertowe powinny być podane cyfrowo i słownie, (bez podatku VAT).

Oferty należy składać w nieprzejrzystych kopertach. Koperta zewnętrzna winna być zaadresowana na adres - OSM „Przyszłość” 45-061 Opole ul. Katowicka 23, oznaczona nazwą i dokładnym adresem oferenta oraz oznakowana: „**Konserwacja zieleni – OSM „Przyszłość”**” .

OFERTA POWINNA ZAWIERAĆ:

Ofertę należy złożyć na formularzu ofertowym stanowiącym załącznik nr 5 do SIWZ.

Oferowaną cenę wykonania zamówienia oddzielnie dla każdego zadania:

1. Cenę jednostkową (netto) za 1m² obejmującą jednokrotne koszenie trawników, grabienie i wywóz skoszonej trawy.
2. Cenę jednostkową (netto) za 1mb obejmującą jednokrotne przycinanie i formowanie żywopłotów wraz z grabieniem i wywozem ściętych gałęzi i wszystkich innych odpadów zielonych.
3. Cenę jednostkową (netto) za 1m² obejmującą jednokrotne przycinanie i formowanie krzewów wraz z grabieniem i wywozem ściętych gałęzi i wszystkich innych odpadów zielonych.
4. Cenę jednostkową (netto) za 1m² obejmującą usługę rekultywacji lub wykonania trawnika od podstaw.

Uwaga: oferowane ceny jednostkowe, o których mowa w pkt 6 ppkt 1,2,3,4 winny uwzględniać bezpłatny wywóz uzyskanych w wyniku realizacji prac objętych zamówieniem materiałów (skoszonej trawy, ściętych gałęzi, wybranej ziemi ,itp.) do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych w Opolu (tzw. PSZOK) na podstawie uzyskanego od Administracji Osiedla stosownego oświadczenia.

5. Informację dotyczącą możliwości wykonania prac w odniesieniu do poszczególnych ZADAŃ (np. w przypadku gdy Oferent planuje wykonać prace objęte tylko ZADANIEM 1, należy przedstawić taką informację)
6. Aktualny wystawiony nie wcześniej niż 6 miesięcy przed upływem terminu składania ofert dokument potwierdzający status prawny Oferenta i dopuszczający Oferenta do obrotu prawnego w zakresie obejmującym zamówienie.
7. Oświadczenie o dostarczeniu przed podpisaniem umowy odnawialnej polisy odpowiedzialności cywilnej w zakresie prowadzonej działalności o wartości co najmniej dwukrotnie wyższej od składanej oferty.
8. Dokumenty dotyczące posiadania odpowiednich kwalifikacji do wykonywania prac związanych z konserwacją i utrzymaniem zieleni.
9. Referencje (przygotowane zgodnie z kryteriami wyboru ofert).

7. MIEJSCE I TERMIN SKŁADANIA OFERT

Oferty należy składać w sekretariacie Spółdzielni Opole ul. Katowicka 23 pok. 1 w terminie do dnia ~~22~~²³ 03.2024r. do godziny 14⁰⁰.

Oferty złożone po tym terminie nie będą rozpatrywane.

8. KRYTERIA WYBORU OFERT I ICH ZNACZENIE

OCENA OFERT:

Dla każdego Osiedla zostanie dokonana odrębna ocena, zgodnie z poniżej przedstawionymi kryteriami:

- a. Cena wykonania usług wykazanych w pkt. 2 ppkt. 1, 2, 3 stanowiąca sumę:
cen jednostkowych (netto) określonych w formularzu ofertowym pkt. 4 (załącznik nr 5 do SIWZ) za wykonanie prac objętych przedmiotem zamówienia przemnożonych przez odpowiednią wartość przedmiaru prac (mb / m²) zgodnie z ilościami podanymi w tabelach załączników nr 1 i 2 do treści SIWZ, oraz zakładaną krotność wykonania poszczególnych prac tj. dla koszenia trawy – 3 razy; przycinanie i formowanie żywopłotów – 2 razy; przycinanie i formowanie krzewów – 2 razy
– 94%
- b. Cena jednostkowa (netto) określona w formularzu ofertowym pkt. 4 (załącznik nr 5 do SIWZ) za wykonanie rekultywacji lub założeniu trawnika od podstaw (za 1 m²)
– 3%
- c. Wiarygodność Oferenta
referencje za zrealizowane prace o podobnym charakterze z ostatnich 3 lat, pod warunkiem załączenia referencji na zrealizowane prace na kwotę nie mniejszą niż 50 tys. zł (kwoty wynikające z referencji nie będą sumowane w celu spełnienia postawionego warunku, maksymalnie po 1% za każdą referencją za zrealizowane prace na kwotę nie mniejszą niż 50 tys. zł, maksymalnie 3%).
Pod uwagę będą brane wyłącznie referencje podmiotów, prowadzących działalność z zakresu zarządzania nieruchomościami lub będące właścicielami nieruchomości, które zostały wystawione i podpisane przez osoby lub organy uprawnione do podpisywania umów. Referencje winny obejmować informacje o należyтым wykonaniu prac (bez usterek) oraz wykonaniu prac w terminie zgodnym z zawartą umową. Minimum jedna referencja na wykonane prace elektryczne na kwotę co najmniej 50 tys. zł jest warunkiem koniecznym udziału w postępowaniu przetargowym.
– 3%

9. MIEJSCE I TERMIN OTWARCIA OFERT

- 1) Zamawiający otworzy koperty z ofertami w dniu ~~22~~²⁵ 03.2024 o godzinie ~~12:00~~^{12:00} w siedzibie OSM „Przyszłość” przy ul. Katowickiej 23, pok. nr 4.
- 2) Otwarcie kopert, podanie nazw i adresów oferentów oraz oferowanych cen wykonania zamówienia odbędzie się publicznie z udziałem oferentów.
- 3) Po otwarciu kopert z ofertami Zamawiający ma uprawnienia do odrzucenia oferty:
  - ⇒ z powodu braku lub niewłaściwego przygotowania oferty lub któregośkolwiek z dokumentów wymienionych w pkt. 6,
  - ⇒ z powodu braku wymaganych podpisów,
  - ⇒ z powodu braku proponowanej ceny wynagrodzenia.
- 4) Informacja o wynikach postępowania przetargowego zostanie zamieszczona na stronie internetowej Spółdzielni oraz na tablicy ogłoszeń OSM „Przyszłość” Opole ul. Katowicka 23.

10. ZAWARCIE UMOWY

Z Oferentem, którego oferta zostanie przyjęta w postępowaniu przetargowym, zostanie podpisana umowa wg wzoru, który stanowi załącznik nr 4 do niniejszej Specyfikacji.

9. UDZIELANIE WYJAŚNIEŃ

Wszelkich szczegółowych wyjaśnień udzielają pracownicy:

- Działu ds. Obsługi Technicznej i Eksploatacji OSM. "Przyszłość" Opole ul. Katowicka 23 pok. 10, 9, 8, 7 tel. 77 453 86 01 wew. 4.
e-mail dzialtechniczny@osm.opole.pl
- Administracji Osiedla „Centrum” Opole ul. Kośnego 31B - tel. 77 453 86 01;
e-mail: centrum@osm.opole.pl, w zakresie prac ujętych w zadaniu 1.
- Administracji Osiedla „Chabry” Opole ul. Chabrów 50A - tel. 77 455 84 48;
e-mail chabry@osm.opole.pl, w zakresie prac ujętych w zadaniu 2.

10. ZAMAWIAJĄCEMU PRZYSŁUGUJE PRAWO:

- unieważnienia zamówienia bez podania przyczyn,
- wybrania oferty, której cena w sposób znaczący odbiega od cen pozostałych Oferentów,
- wybrania oferty, której termin jest niezgodny ze specyfikacją,
- ograniczenia zakresu robót objętych zamówieniem,

bez jakichkolwiek roszczeń odszkodowawczych ze strony Oferentów.

Opole dnia 12.03.2024.

Załącznik nr 1 - Administracja „Centrum” – wykaz zieleni objętej zakresem zamówienia.

Załącznik nr 2 - Administracja „Dambonia” – wykaz zieleni objętej zakresem zamówienia.

Załącznik nr 3 - „ZALECENIA DOTYCZĄCE UTRZYMANIA TERENÓW ZIELENI OSIEDLOWEJ”.

Załącznik nr 4 – Wzór umowy.

Załącznik nr 5 – Formularz ofertowy.

Załącznik nr 6 – Oświadczenia wykonawcy.

Zatwierdził:

Zastępca Prezesa
ds. Techniczno-Eksploatacyjnych
mgr inż. Małgorzata Hejduk

PREZES ZARZĄDU
mgr inż. Janusz Turek

ZADANIE NR1 - „Centrum” – wykaz zieleni objętej zakresem zamówienia

l.p.	Adres	żywoploty ogółem mb	krzewy ogółem m ²	powierzchnia terenów zielonych (trawniki) m ²
1	Ozimska 62-68, Kani 3 BC	112	0	3229
2	Waryńskiego 23-41, Luboszycka 2 AC, Sienkiewicza 26-28	79	0	2400
3	1 Maja 87-93	0	0	250
4	Fabryczna 2-14, Rodziewiczówny 3-11	0	0	5455
5	Rodziewiczówny 13	0	0	686
RAZEM		191	0	12020

ZADANIE NR2 - „Dambonia” – wykaz zieleni objętej zakresem zamówienia

l.p.	Adres	żywoploty ogółem mb	krzewy ogółem m ²	powierzchnia terenów zielonych (trawniki) m ²
1	Zwycięstwa 2-4	46	0	1 350
2	Zwycięstwa 6	0	0	520
3	Niemodlińska 72,74,76	12	50	2 700
4	Niemodlińska 66,68,70	78	5	2 700
5	Niemodlińska 70 A-B	0	0	513
6	Niemodlińska 42,46,48	0	90	6 659
7	Niemodlińska 59-61 Wojska Polskiego 2-4	30	0	3 796
8	Wojska Polskiego 1-11	130	90	6 129
9	Wojska Polskiego 8 A-F	30	0	584
10	Wojska Polskiego 17 A-G	0	0	958
11	Dambonia 16 A - I	49	10	1 560
12	Dambonia 27-141	277	162	20 248
13	Dambonia 155 -165	128	48	7 823
14	Hallera działka	0	0	4 720
15	Niemodlińska 63	0	0	230
16	Dambonia 25	0	0	0
17	Dambonia 167-173	0	0	540
18	Dambonia 16	0	0	0
19	Domki	0	0	0
RAZEM		780	455	61 030

ZALECENIA DOTYCZĄCE UTRZYMANIA TERENÓW ZIELENI OSIEDLOWEJ

OPRYSKI PRZECIW FUNGICYDOM , HERBICYDOM , INSEKTYCYDOM

1. Przed wykonaniem oprysków z zastosowaniem **środka ochrony roślin** należy określić przyczynę negatywnego oddziaływania na rośliny i zastosować odpowiedni preparat (przeciwgrzybiczny, przeciw insektom lub na chwasty).
2. Należy postępować zgodnie z zaleceniami producenta zachowując wymagania dotyczące dawek , terminów oraz temperatury otoczenia.
3. Opryski należy wykonać w godzinach porannych lub wieczorem w bezwietrzne , bezdeszczowe dni.
4. W okresie kwitnienia zakazane jest stosowanie preparatów oddziałujących na owady zapylające.
5. Prace należy wykonywać w odpowiednim ubraniu ochronnym i masce (w celu uniknięcia kontaktu środka ze skórą i wdychania).
6. Preparaty należy trzymać z dala od miejsc ogólnodostępnych, szczelnie zamknięte i zabezpieczone przed dostępem dzieci i zwierząt .
7. Zakazuje się pozostawienia resztek preparatu na terenie nieruchomości oraz wyrzucania pustych opakowań do pojemników na odpady komunalne lub segregowane . Puste opakowania należy przekazać do punktu zakupu preparatów.
8. Prace winny być przeprowadzone przez osoby posiadające podstawowe przeszkolenie z zakresu stosowania środków ochrony roślin przy użyciu opryskiwacza.
9. Prace należy wykonywać w sposób nieuciążliwy dla mieszkańców nieruchomości.

CIĘCIE ODMŁADZAJACE I SANITARNE KRZEWÓW

Cięcia odmładzające wynikają z potrzeby przywrócenia dawnej świetności roślin , pobudzając je do regeneracji i tworzenia młodych pędów. Cięcia odmładzające należy wykonywać głównie na starych okazach, zdziczałych, które przez lata były zaniedbane i nie były na nich prowadzone żadne zabiegi pielęgnacyjne.

1. Cięcia odmładzające należy planować i przeprowadzać etapami (raz w sezonie) ze względu na dużą ingerencję w żywy organizm.
2. Cięcia sanitarne i odmładzające należy przeprowadzić jesienią i wczesną wiosną gdy temperatura powietrza wynosi powyżej. Ost C i gdy rośliny są w stanie bezlistnym. Należy usunąć stare, chore, złamane i uszkodzone pędy rozwijające się niezgodnie z typowym dla gatunku wzrostem. Do cięć odmładzających należy zastosować odpowiednie narzędzia przystosowane do danej grubości pędów. Narzędzia powinny być ostre, czyste i zdezynfekowane.
3. Zabrania się pozostawiania narzędzi w miejscach ogólnodostępnych, należy je zabezpieczyć przed dostępem zwłaszcza dzieci i osób nieuprawnionych.

CIĘCIE FORMUJĄCE KRZEWÓW I ŻYWOPŁOTÓW

1. Cięcia krzewów liściastych, kwitnących przed końcem maja (tawuła wczesna, forsycja, migdałek trójklapowy, porzeczka, jaśminowiec, krzewuszką, żylistek wysmukły, lilak) należy wykonywać w czerwcu, ponieważ pąki kwiatowe tych roślin zawiązywane są na pędach zeszłorocznych i cięcia wykonuje się po przekwitnięciu krzewu ozdobnego.
2. Należy usunąć pędy suche, połamane, chore, rosnące w zbyt dużym zagęszczeniu lub mające negatywny wpływ na wygląd i pokrój rośliny.
3. Cięcia żywopłotów z ligustrą lub ałyczy należy rozpocząć nie wcześniej niż w miesiącach maj- czerwiec (w zależności od siły wzrostu i pogody) na początku okresu wegetacyjnego.
4. Żywopłoty z ligustrą ciąć należy 2-3 razy w sezonie wegetacyjnym co zapewni im odpowiednie zagęszczenie i wygląd (w zależności od warunków pogodowych panujących w miesiącach kwiecień – październik).
5. Należy unikać cięcia krzewów i żywopłotów w bardzo słoneczne i gorące dni ze względu na zagrożenie uszkodzenia roślin, jakich mogą doznać po zabiegu.
6. Narzędzia do cięcia powinny być odpowiedniej jakości, zastrzone i zdezynfekowane, tak by powierzchnie cięcia na pędach nie były poszarpane lub zmiażdżone. Zabrania się pozostawiania narzędzi w miejscach ogólnodostępnych, należy je zabezpieczyć przed dostępem dzieci i osób niepowołanych.
7. Należy utrzymać czystość w obrębie korzeni roślin. Teren pod żywopłotem powinien być odchwaszczony oraz pozbawiony samosiewów dzikich gatunków roślin, w miarę jednolity gatunkowo.

NAWOŻENIE KRZEWÓW I ŻYWOPŁOTÓW

Coroczne nawożenie niezbędne jest do zapewnienia lepszego wzrostu roślin w okresie wegetacji zwłaszcza po zabiegach pielęgnacyjnych. Korzystnie wpływa ono na wzrost i kwitnienie krzewów, kolor ulistnienia oraz odporność na choroby.

1. Nawóz należy stosować 2 razy w sezonie (w okresie wiosennym oraz do końca września nawozami jesiennymi o nieco innym składzie). Dawki nawozów należy stosować zgodnie z instrukcją zamieszczoną przez producenta, lecz nie więcej niż 30-60 g/m².
2. W przypadku stosowania nawozów wolno działających należy je dodać do gleby raz w roku – wiosną do końca 30.06 br. co zapewnia im przenikanie składników mineralnych do gleby przez okres kilku miesięcy.
3. Po nawiezieniu nawozem mineralnym rośliny należy obficie podlać (lub zabieg wykonać przed opadami, w przypadku braku dostępu do bieżącej wody.)
4. Preparaty należy trzymać z dala od miejsc ogólnodostępnych, szczelnie zamknięte i zabezpieczone przed dostępem dzieci i zwierząt.
5. Prace należy wykonywać w rękawicach ochronnych.

CIĘCIA PIELĘGNACYJNE DRZEW

Cięcia pielęgnacyjne powinny zachować cechy osobnicze i charakterystyczny dla danego gatunku lub odmiany- pokrój drzewa i krzewu.

1. Jednorazowo nie powinno się przycinać więcej niż 20-30 proc. masy zielonej rośliny. Należy rozłożyć zabiegi pielęgnacyjne na kilka lat, ponieważ drzewa różnią się możliwościami tworzenia bariery ochronnej po cięciu i zdolnościami regeneracyjnymi oraz zablizniania ran. W przypadku starych drzew zabiegi pielęgnacyjne należy ograniczyć do usunięcia chorych gałęzi oraz posuszu.
2. Koron drzew nie powinno się podkrzesywać od dołu, gdyż powoduje to zachwianie statyki drzewa i może spowodować powstanie zagrożenia. Odcięcie dolnych gałęzi powoduje przesunięcie środka ciężkości w górne, cieńsze partie pnia i zwiększa ryzyko jego złamania. Zabieg podnoszenia koron, można zastosować w przypadku kolizji ze skrajnią drogową, chodnikami, ścieżkami rowerowymi itp.
3. W przypadku konieczności doświetlenia mieszkań należy skrócić gałęzie i konary wierzchołkowe koron oraz je prześwietlić. **Należy unikać jednostronnego cięcia od strony budynku**, które może zaburzyć statykę drzewa i skutkować jego wywróceniem.
4. Należy usuwać **pędy chore, suche, słabe lub uszkodzone, krzyżujące się, odrosty pędowe, odrosty korzeniowe**.
5. Zabezpieczenia” rany „po usuniętych konarze lub gałęzi należy stosować dla konarów powyżej 30 cm średnicy „rany”. Po wykonaniu cięć, miejsce to należy zabezpieczyć specjalistycznym środkiem (np. Funaben lub maścią ogrodniczą.)
6. Zabiegi w koronie drzew i krzewów można wykonywać przez cały rok, w okresie bezlistnym lub w pełnym ulistnieniu. Dla drzew z gatunku **klon, platan, orzech , grab , brzoza, wiąz** należy zaniechać wykonywania zabiegów na drzewach w okresie wczesnowiosennym. Większość drzew w tym okresie reaguje na skaleczenia (przycięcia) obfitym wydzielaniem soków potocznie zwanym „płaczem” co może skutkować uschnięciem drzewa.
7. Ścięte gałęzie i drewno należy usunąć z terenu nieruchomości w ciągu 2 dni od momentu wycięcia.
8. Pień po ściętych drzewie powinien zostać wyfrezowany a teren uprzątnięty.
9. Podczas prac na wysokości teren powinien zostać odpowiednio zabezpieczony i oznaczony tablicą informującą o trwających pracach w koronie drzew a po wykonaniu prac teren należy niezwłocznie przywrócić do pierwotnego stanu użytkowania.
10. Do cięć należy stosować sprzęt odpowiednio dobrany do grubości pędów: piły elektryczne lub spalinowe, piły ręczne lub sekator. Narzędzia powinny być ostre, czyste i zdezynfekowane.
11. Zabrania się pozostawiania narzędzi w miejscach ogólnodostępnych, należy je zabezpieczyć przed dostępem dzieci i osób nieuprawnionych.
12. Drzewa i krzewy winny być pielęgnowane zgodnie z sztuką ogrodniczą a prace wykonywane przez osoby przeszkolone z zakresu chirurgii i pielęgnacji drzew oraz posiadające doświadczenie z zakresu botaniki .
13. W **okresie lęgowym** ptaków trwającym od 1 marca do 15 października, w przypadku zaobserwowania ptasich gniazd prace należy przerwać i zaplanować w innym terminie zgłaszając ten fakt Administracji Osiedla.

REGENERACJA ISTNIEJĄCYCH TRAWNIKÓW

1. Najbardziej sprzyjającym terminem do regeneracji trawnika jest wiosna – od połowy kwietnia do połowy maja kiedy podłoże jest nasiąknięte wodą. Dopuszczalny jest siew traw do października jeśli temperatury nie są ujemne.
2. Miejsce pod przyszły trawnik powinno być wolne od chwastów, oczyszczone z gruzu, kamieni i innych zanieczyszczeń, które uniemożliwią poprawny wzrost trawy.
3. Nasiona należy wysypać na rozpulchnione, wyrównane podłoże (na zbitej , nieprzepuszczalnej glebie nasiona narażone są na wywianie przez wiatr, szybkie wysuszenie siewek lub stanowić łatwe pożywienie dla ptaków).
4. Należy stosować odpowiednie mieszanki traw (ok. 30 g/1m²), tak by pokryć nią przygotowany fragment terenu. Należy zastosować mieszanki odporne na suszę i ścieranie, odpowiednie na duże powierzchnie intensywnie użytkowane w skład których wchodzi min:
kostrzewa czerwona (*Festuca rubra*)
kostrzewa szczeciniasta (*Festuca trachypylla*),
rajgras zwyczajny (*Arrhenatherum elatius*)
wiechlina łąkowa (*Poa pratensis*)
wiechlina zwyczajna (*Poa trivialis*)
mietlica pospolita (*Agrostis capillaris*)
5. Miejsca pokryte nasionami należy przykryć cienką warstwą ziemi urodzajnej, następnie przegrabić, zwałować oraz utrzymać odpowiednią wilgoć (podlewanie) aż do momentu wzejścia nasion. W miejscu gdzie jest dostęp do źródła wody wskazane jest jego podlewanie.
6. Trawniki o powierzchni do 60 % ubytku traktować należy jako przeznaczone do regeneracji i postępować wg w/w punktów. W przypadku stwierdzenia ubytków w murawie przekraczających 60% powierzchni zadarnionej zaleca się wykonanie nowego trawnika – zgodnie z zasadami określonymi w punkcie pt . **Zakładanie i utrzymanie trawników.**

ZAKŁADANIE I UTRZYMANIE TRAWNIKÓW

1. Należy przygotować odpowiednie podłoże pod przyszłe trawniki i wykonać prace polegające na wymieszaniu istniejącej ziemi z ziemią organiczną, torfem odkwaszonym lub piaskiem w zależności od gleby macierzystej. Prace ziemne należy wykonać gębogryzarką, która jednocześnie spulchni glebę i zmiesza podłoże. pH gleby pod trawniki powinno wynosić 5,5-7,0 pH
2. W przypadku pozostałości po starym trawniku teren opryskać preparatem chemicznym – jeśli jest taka możliwość lub usunąć ręcznie z chwastami włącznie.
3. Podłoże pod trawniki powinno być równe lub z zachowaniem odpowiednich spadków terenu (ok. 5 %), jeśli wymagają tego warunki. Na przygotowane podłoże można zastosować nawóz wieloskładnikowy zawierający azot, zwiększoną ilość fosforu i potasu – tzw. nawóz startowy.
4. Po wysiewie nasion podłoże należy przegrabić grabiami (mieszając nasiona z ziemią) przewalować i podlać jeśli jest taka możliwość.
5. Teren po wysiewie należy odpowiednio w sposób widoczny oznaczyć np. taśmą - celem informacji i zabezpieczenia go przed zdeptaniem przez osoby i zwierzęta.
6. Pierwsze koszenie należy wykonać gdy źdźbła osiągną wysokość 8-12 cm , wówczas należy je skosić do wysokości 5-6 cm. Należy to wykonywać delikatnie, by uniknąć

- wyrywania źdźbeł roślin – najlepiej kosiarką spalinową. Starsze trawniki , które są odporniejsze na uszkodzenia mechaniczne można kosić kosiarką żyłkową.
7. W przypadku kosiarek żyłkowych, skoszoną trawę należy zgrabić w jedno miejsce w tym samym dniu i wywieźć z terenu nieruchomości maksymalnie w 2 dniu po skoszeniu.
  8. Należy zachować bezwzględną ostrożność podczas koszenia kosiarką żyłkową w obrębie pni drzew (zwłaszcza młodych), unikając okaleczenia kory w obrębie systemu korzeniowego. Przed przystąpieniem do podkaszania trawy w obrębie drzewa , pień należy zabezpieczyć twardym materiałem np. PCV, tektura lub miejsce wokół pnia przyciąć ręcznymi nożycami.
  9. Kolejne koszenia powinny być wykonywane cyklicznie w zależności od wzrostu trawy. Na terenie nieruchomości mieszkaniowych należy wykonywać koszenie trawników 4-5 razy w sezonie (w zależności od warunków pogodowych).
  10. Murawy nie należy kosić w bardzo upalne dni, a jej wysokość nie powinna przekraczać 5-6 cm. Wskazane jest również nawożenie trawników nawozem przynajmniej dwa razy w sezonie wegetacyjnym (wiosną i jesienią).
  - 10a .Do pokosu murawy użyć odpowiedniego sprzętu dostosowanego do rodzaju trawnika , w przypadku zastosowania kosiarki spalinowej stosować kosz do zbierania mulczu. W miejsca trudnodostępne zastosować nożyce ręczne lub kosiarkę żyłkową.
  - 10b . W przypadku używania kosiarki żyłkowej ściętą trawę należy dokładnie zgrabić na przyzmy i zebrać maksymalnie w drugim dniu po wykonanym pokosie.
  11. Raz w roku (w okresie wiosennym) można wykonać wertykulację już istniejących (co najmniej 2 -letnich trawników) , polegająca na usunięciu suchej darni i napowietrzeniu trawy wraz z pobudzeniem systemu korzeniowego do lepszego wzrostu i zgęszczenia. Wertykulację wykonać należy urządzeniem – wertykulatorem.

SADZENIE DRZEW I KRZEWÓW ORAZ ZABEZPIECZANIE DRZEW PO POSADZENIU

1. Rośliny przeznaczone do nasadzeń winny pochodzić ze szkółek objętych kontrolą polskiego Inspektoratu Ochrony Roślin.
2. Rośliny powinny mieć zrównoważone proporcje pomiędzy wielkością części nadziemnej i systemu korzeniowego. Materiał powinien być dobrze rozgałęziony i posiadać charakterystyczny dla danego gatunku wygląd. Bryła korzeniowa winny być dobrze przerośnięta a korzenie posiadać wygląd charakterystyczny dla gatunku , bez oznak chorobowych dla części nad i podziemnej.
3. Rośliny balotowane winny posiadać korzenie równo rozłożone w bryle korzeniowej , owinięte siatką z drutu lub z tkaniny ulegającej biodegradacji .
4. Rośliny na żywopłoty dostarczane zazwyczaj z gołym systemem korzeniowym (w zależności od pory roku), powinny posiadać przynajmniej kilka dobrze wykształconych pędów i zdrowy wykształcony system korzeniowy lub być przekorzenione w przypadku roślin donicowanych.
5. Doły pod nowe nasadzenia powinny być odpowiednio większe, w zależności od wymagań rośliny, zaprawione odpowiednią glebą . Rośliny po posadzeniu należy obficie podlać.
6. Drzewo po posadzeniu należy zabezpieczyć minimum dwoma palikami i poprzeczką , pień powinien zostać przywiązany do palików za pomocą sznurka jutowego lub taśmy ogrodniczej a w obrębie systemu korzeniowego należy wyźłobić nieckę , która będzie zbierała wodę deszczową . W miejscach szczególnie narażonych na oddziaływanie

- psów w obrębie systemu korzeniowego, należy zastosować kratkę plastikową, tak by zabezpieczyć okolice korzeni przed negatywnym skutkiem oddziaływania zwierząt .
7. Ze względu na konieczność utrzymania żywotności drzew i krzewów (zwłaszcza po posadzeniu), gwarancją żywotności na okres min.12 miesięcy należy objąć wszystkie nowe nasadzenia . Ponadto w okresie bezdeszczowym należy zapewnić im dostęp do wody nie doprowadzając do wysuszenia i obumarcia nowych nasadzeń.
  8. W przypadku nasadzeń zastępczych, po wycięciu wnioskowanych drzew, planowane nasadzenia związane z rekompensatą należy objąć 3-letnią gwarancją, zapewniając im żywotność przez okres 36 miesięcy celem uniknięcia kar naliczanych przez właściwe urzędy.

Opracowanie
Joanna Szymczyna

Bibliografia

- „Zalecenia dotyczące realizacji terenów zieleni”. M. Gajda, Polskie Stowarzyszenie Wykonawców Terenów Zieleni i Architektów Krajobrazu „Zieleń Polska” Kraków 2007
- „Cięcie drzew i krzewów. Przewodnik dla arborysty”. M.M. Siewniak , Międzynarodowe Towarzystwo Uprawy i Ochrony Drzew.” 2009
- „Zalecenia dla ozdobnego materiału szkółkarskiego” Związek Szkółkarzy Polskich. Warszawa 2008

Opole 01.08.2019

Oprac. Joanna Szymczyna A O centrum

